

Κατάθεση Πρότασης για την Πιλοτική Εισαγωγή του Διεθνούς Δικαίου ως Μαθήματος στα Σχολεία – «Διεθνές Δίκαιο για Παιδιά»

Βιργινία Μπαλαφούτα

1. Εισαγωγή – Η σπουδαιότητα, η κρισιμότητα και το εύρος του Διεθνούς Δικαίου

Η σπουδαιότητα του Διεθνούς Δικαίου έχει εμπεδωθεί από το σύνολο των κρατών της παγκόσμιας κοινότητας και έχει συνειδητοποιηθεί ευρέως από τους πολίτες τους. Το Διεθνές Δίκαιο ρυθμίζει τη λειτουργία της διεθνούς κοινότητας. Μπορούμε εύκολα να αντιληφθούμε το κρίσιμο διακύβευμά του, εάν αναλογιστούμε τους θεμελιώδεις σκοπούς του, όπως αυτοί κατοχυρώνονται στο άρθρο 1 του Καταστατικού Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ήτοι i) τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, ii) την ειρηνική διευθέτηση των διαφορών, iii) τις φιλικές σχέσεις μεταξύ των κρατών, iv) τη διεθνή συνεργασία για την αντιμετώπιση και την επίλυση των διεθνών προβλημάτων οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής και ανθρωπιστικής φύσεως, και v) τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Το Διεθνές Δίκαιο, στις μέρες μας, βρίσκεται σε δοκιμασία, λόγω των σύγχρονων διεθνών εξελίξεων. Το γεγονός αυτό δεν θα πρέπει να μας αποθαρρύνει, αντίθετα θα πρέπει να μας κινητοποιεί περισσότερο, έχοντας υπόψη ότι μόνο με βάση το Διεθνές Δίκαιο δύναται η Ανθρωπότητα να προοδεύει και να προχωρά με βάση τον Πολιτισμό και τον Ανθρωπισμό.

Παράλληλα με το γενικό Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε -μεταξύ άλλων- τους ακόλουθους κλάδους του Διεθνούς Δικαίου: i) το Διεθνές Δίκαιο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ii) το Διεθνές Ποινικό Δίκαιο, iii) το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο/Διεθνές Δίκαιο Ενόπλων Συρράξεων/Jus in bello, iv) τη Χρήση Βίας/Jus ad bellum, v) το Διεθνές Δικονομικό Δίκαιο/Διεθνής Δικαιοσύνη/Διεθνές Δίκαιο Διεθνών και Περιφερειακών Δικαιοδοτικών Οργάνων, vi) το Διεθνές Δίκαιο Διεθνών και Περιφερειακών Οργανισμών, vii) το Διεθνές Δίκαιο Θαλάσσης, viii) το

Η Βιργινία Μπαλαφούτα είναι Νομικός, Δρ Διεθνούς Δικαίου, Διδακτικό Προσωπικό Πανεπιστημίου Αθηνών, Επιστημονική Συνεργάτης στο Ιδιαίτερο Γραφείο του Υφυπουργού Εσωτερικών (Μακεδονίας Θράκης), Μέλος ΣΕΠ Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου και Senior Fellow Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων.

Διεθνές Δίκαιο Αέρα και Διαστήματος, ix) το Διεθνές Περιβαλλοντικό Δίκαιο, x) το Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο.

Καθίσταται εύκολα αντιληπτό το εύρος των ζητημάτων και προκλήσεων τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει το Διεθνές Δίκαιο, και ο εξαιρετικά κρίσιμος ρόλος τον οποίο διαδραματίζει μέχρι σήμερα και καλείται να διαδραματίσει και στο μέλλον με τις προκλήσεις να αυξάνονται διαρκώς και να γίνονται πολυπλοκότερες.

2. Κατάθεση Πρότασης για την Πιλοτική Εισαγωγή του Διεθνούς Δικαίου ως Μαθήματος στα Σχολεία – «Διεθνές Δίκαιο για Παιδιά»

2.1. Στόχοι-Άξονες Δράσης / Συμβολή στην Παροχή Ανθρωπιστικής Παιδείας-Οφέλη

Στα πλαίσια της παρούσας πρότασης, υποστηρίζεται ότι το Διεθνές Δίκαιο θα μπορούσε να αποτελεί και μάθημα το οποίο να διδάσκεται στις μαθήτριες και στους μαθητές στα σχολεία, στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ανάλογα με την εκπαιδευτική βαθμίδα θα μπορούσε να προσαρμοστεί το επίπεδο δυσκολίας του μαθήματος, ο τρόπος διδασκαλίας του, η προσέλευση του ενδιαφέροντός τους, η ευαισθητοποίησή τους για τις θεμελιώδεις αξίες του, και η σχετική κινητοποίησή τους. Θα μπορούσε δε εν συνόλω να συμβάλλει στα ιδιαίτερα σημαντικά οφέλη που αποκομίζουν οι μαθήτριες και οι μαθητές από την παροχή ανθρωπιστικής παιδείας.

Οι θεματικές ενότητες του Διεθνούς Δικαίου που θα μπορούσαν να διδαχθούν τα παιδιά και οι οποίες θα είχαν ευεργετική επίδραση σε αυτά είναι πολυπληθείς. Παράλληλα με την εκπαιδευτική τους λειτουργία και την προσφορά γνώσεων και δεξιοτήτων, θα μπορούσαν να παρέχουν στους μαθητές και τις μαθήτριες ευρύτερη παιδεία, να τους ευαισθητοποιούν και να τους κινητοποιούν για κρίσιμα ζητήματα, να τους βοηθούν να αντιλαμβάνονται ευρύτερα τον Κόσμο, να τους καλλιεργούν κριτικό πνεύμα, να τους ενδυναμώνουν. Σχηματικά, αποτυπώνονται στον Πίνακα κατωτέρω, οι τιθέμενοι στόχοι - άξονες δράσης.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΠΑΙΔΕΙΑ
ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ
ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ
ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ
ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ
ΚΡΙΤΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ
ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ

Παράλληλα, θα ήταν ιδιαίτερα σημαντικό οι μαθήτριες και οι μαθητές να γνωρίσουν σύγχρονες προκλήσεις με τις οποίες έρχεται σήμερα αντιμέτωπη η διεθνής κοινότητα. Έχοντας δε υπόψη ότι το Διεθνές Δίκαιο βρίσκεται σε δοκιμασία στις μέρες μας, οι προτάσεις και ιδέες που κατατίθενται δύνανται να συμβάλλουν και στην ουσιαστική ενδυνάμωσή του. Η «γνωριμία» των παιδιών με το Διεθνές Δίκαιο από μικρή ηλικία και η προσπάθεια καλλιέργειας κουλτούρας Διεθνούς Δικαίου σε αυτά, δύνανται να συμβάλλουν προς δύο κατευθύνσεις: i) στην καλλιέργεια και την ενδυνάμωση των παιδιών, και ii) στην προαγωγή και την ενδυνάμωση του Διεθνούς Δικαίου, του οποίου τελικός σκοπός και απόληξη είναι η ευημερία των ανθρώπων.

2.2. Προτεινόμενοι Κλάδοι και Θεματικές Ενότητες του Διεθνούς Δικαίου, που θα μπορούσαν να διδαχθούν και στα Σχολεία

Στα πλαίσια της παρούσας πρότασης, προτείνονται οι ακόλουθοι κλάδοι και θεματικές ενότητες του Διεθνούς Δικαίου, οι οποίες θα μπορούσαν να διδαχθούν και στα σχολεία.

I. Εκκινώντας από το Γενικό Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο:

- Οι μαθήτριες και οι μαθητές προτείνεται να διδαχθούν -μεταξύ άλλων- την έννοια του κράτους, την έννοια του διεθνούς και του περιφερειακού οργανισμού, την έννοια της διεθνούς κοινότητας. Η διδασκαλία αυτή θα στοχεύει στο να αντιληφθούν ευρύτερα τον Κόσμο, τον τρόπο που είναι δομημένη η διεθνής δικαιοταξία, βασικά υποκείμενα/δρώντες επί του διεθνούς πεδίου. Η προσέγγιση της έννοιας του κράτους δύναται να συμβάλλει και σε μια αρχική κατανόηση της έννοιας του πολίτη από την πλευρά των παιδιών καθώς και στην προσέγγιση της έννοιας της δημοκρατίας.
- Ιδιαίτερη αξία θα είχε και η παρουσίαση της έννοιας των διεθνών και των περιφερειακών δικαστηρίων.
- Έμφαση προτείνεται να δοθεί στη διδασκαλία των θεμελιωδών σκοπών του Διεθνούς Δικαίου, όπως αναφέρθηκαν και ανωτέρω, ήτοι: i) στη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, ii) στην ειρηνική διευθέτηση των διαφορών, iii) στις φιλικές σχέσεις μεταξύ των κρατών, iv) στη διεθνή συνεργασία για την αντιμετώπιση και την επίλυση των διεθνών προβλημάτων οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής και ανθρωπιστικής φύσεως, και v) στον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Με τη διδασκαλία των πρωταρχικών σκοπών του, οι μαθήτριες και οι μαθητές δύνανται να προσεγγίζουν την έννοια, το περιεχόμενο και το κρίσιμο διακύβευμα του Διεθνούς Δικαίου.
- Σε συνέχεια της διδασκαλίας της έννοιας και των συστατικών στοιχείων του κράτους, προτείνεται και η σχηματική παρουσίαση της χωρικής διάστασης του κράτους, ήτοι έδαφος, ύδατα (ποτάμια, λίμνες, υπόγειοι υδροφορείς), θάλασσα, εναέριος χώρος.

II. Συνεχίζοντας με το Διεθνές Δίκαιο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου:

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες προτείνεται να διδαχθούν -μεταξύ άλλων- την έννοια και τα όρια του δικαιώματος, την έννοια της υποχρέωσης, τη σύνδεση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου, τρόπους προαγωγής, προστασίας, διεκδίκησης δικαιωμάτων, τρόπους επανόρθωσης/αποκατάστασης σε περίπτωση παραβίασης δικαιώματος.
- Ιδιαίτερη έμφαση προτείνεται να δοθεί στη διδασκαλία των δικαιωμάτων των παιδιών, γεγονός το οποίο δύναται να συμβάλλει σημαντικά στη διαμόρφωση του χαρακτήρα των μαθητριών και των μαθητών, στην ενδυνάμωσή τους, ακόμη και στην προστασία τους από απευκταία περιστατικά ενδοοικογενειακής ή ενδοσχολικής βίας.
- Περαιτέρω προτείνεται να διδαχθούν την καταπολέμηση και την αναγκαιότητα πλήρους εξάλειψης όλων των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, και πάσης άλλης φύσεως διακρίσεων. Η ευαισθητοποίηση και η κινητοποίηση των παιδιών για ένα τόσο κρίσιμο ζήτημα θα ήταν ιδιαίτερα σημαντική.
- Έμφαση προτείνεται να δοθεί στη διδασκαλία των δικαιωμάτων των γυναικών, στοχεύοντας: i) στην προώθηση της πραγματικής και ουσιαστικής ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, ii) στην ενδυνάμωση των κοριτσιών, iii) στην καλλιέργεια από μικρή ακόμη ηλικία στα αγόρια του ουσιαστικού σεβασμού απέναντι στα κορίτσια / στις γυναίκες, εξαλείφοντας εδραιωμένα στερεότυπα, iv) στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων για σύναψη σχέσεων αλληλοκατανόησης και αλληλοσεβασμού.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες προτείνεται να διδαχθούν την ύπαρξη και τον ορισμό ομάδων / συλλογικοτήτων / μη κρατικών οντοτήτων, των οποίων τα δικαιώματα ιστορικά έχουν παραβιαστεί και οι οποίες εξακολουθούν να θεωρούνται «ευάλωτες» ομάδες, όπως επί παραδείγματι οι μειονότητες, οι αυτόχθονες πληθυσμοί κ.α. Με αυτό τον τρόπο δύνανται να ευαισθητοποιούνται, να κινητοποιούνται, να αντιλαμβάνονται τη διαφορετικότητα, και να αποκομίζουν οφέλη γνωρίζοντας τον πλούτο διαφορετικών πολιτισμών, αντιλήψεων, παραδόσεων, τρόπου ζωής, και γενικότερα την έννοια της ετερότητας και της επιθυμίας ομάδων ανθρώπων να αυτοπροσδιορίζονται και βάσει αυτής.

III. Ακολουθώντας, από το Διεθνές Περιβαλλοντικό Δίκαιο:

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες προτείνεται να διδαχθούν -μεταξύ άλλων- θεμελιώδεις έννοιες, αρχές και κανόνες του, προκειμένου να ευαισθητοποιούνται και να αποκτούν περιβαλλοντική συνείδηση από μικρή ακόμη ηλικία.
- Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να βοηθηθούν να αντιληφθούν το περιβάλλον στην ολότητά του, μέσα από τη διδασκαλία, από σχετικές ασκήσεις, οργανωμένες και με παιγνιώδη τρόπο.

- Χρήσιμο είναι να αξιοποιηθούν η εμπειρία και τα διδάγματα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για την εισαγωγή των μαθητριών και των μαθητών στο πεδίο του Διεθνούς Περιβαλλοντικού Δικαίου.
- Κρίσιμη κρίνεται και η ανάδειξη της σύγχρονης πρόκλησης της κλιματικής κρίσης στα παιδιά, μέσα και από απτά παραδείγματα από την καθημερινότητα.

IV. Εν συνεχεία, από το **Δίκαιο Θαλάσσης**:

- Οι μαθήτριες και οι μαθητές προτείνεται να διδαχθούν -μεταξύ άλλων- την ύπαρξη θαλασσιών ζωνών, τη λογική της κυριαρχίας, των κυριαρχικών δικαιωμάτων, της δικαιοδοσίας και των υποχρεώσεων κράτους επί αυτών, με τρόπο αφαιρετικό και εύληπτο.
- Έμφαση προτείνεται να δοθεί σε κανόνες για την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, προκειμένου τα παιδιά να αποκτήσουν σχετικές γνώσεις και να ευαισθητοποιηθούν για το θαλάσσιο περιβάλλον.
- Ιδιαίτερες αναφορές προτείνεται να γίνουν στον διεθνή βυθό / στην «Περιοχή», στην ανάγκη προστασίας του και στο ιδιαίτερο καθεστώς που τον διέπει.
- Επιπρόσθετα, εν σχέσει και με την πρόσφατη εξέλιξη της δημιουργίας στην Ελλάδα δύο Εθνικών Θαλάσσιων Πάρκων (στο Ιόνιο Πέλαγος και στο Νότιο Αιγαίο Πέλαγος/στις Νότιες Κυκλάδες), προτείνεται η παρουσίαση της έννοιας των θαλάσσιων πάρκων στις μαθήτριες και τους μαθητές, καθώς και η ανάδειξη της περιβαλλοντικής σημασίας τους, της συμβολής τους στη προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, στην προστασία και την αποκατάσταση των οικοτόπων.

V. Επιπλέον, από το **Ευρωπαϊκό Δίκαιο** -ως εντάσσομενο εν ευρεία εννοία στο Διεθνές Δίκαιο:

- Οι μαθήτριες και οι μαθητές προτείνεται να διδαχθούν την έννοια της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), στοιχεία για τις σχέσεις της με τα κράτη μέλη της, βασικούς σταθμούς στην ιστορία και την πορεία ίδρυσης της ΕΕ.
- Χρήσιμη θα ήταν η ανάδειξη της σπουδαιότητας του Ευρωπαϊκού Οικοδομήματος, καθώς και της πολύπλευρης και πολυδιάστατης προσφοράς του.
- Έμφαση προτείνεται να δοθεί σε θεμελιώδεις ευρωπαϊκές αξίες και ιδεώδη.
- Στοχευμένες αναφορές προτείνεται να γίνουν σε κύρια Όργανα της ΕΕ και στη λειτουργία τους.
- Βαθύτερη στόχευση, στο πεδίο της διδασκαλίας του Ευρωπαϊκού Δικαίου, προτείνεται να αποτελεί η συνειδητοποίηση από την πλευρά των μαθητών και των μαθητριών της Ευρωπαϊκής τους ταυτότητας και «της αίσθησης του ανήκειν» στην Ευρωπαϊκή Οικογένεια.

VI. Παράλληλα, στα πλαίσια της παρούσας πρότασης, προτείνεται η παρουσίαση και ανάλυση στις μαθήτριες και τους μαθητές **και άλλων σύγχρονων προκλήσεων**.

Ειδικότερα, έχοντας υπόψη ότι σύμφωνα με τη Διεθνή Επιτροπή Ερυθρού Σταυρού στις μέρες μας βρίσκονται σε εξέλιξη περισσότερες από 120 ένοπλες συρράξεις, ιδιαίτερη έμφαση κρίνεται ότι θα πρέπει να δοθεί στην ανάδειξη του ιδανικού της **ειρήνης**. Θα μπορούσαν δε να γίνουν ορισμένες στοχευμένες αναφορές στο **Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο** και στο **Διεθνές Ποινικό Δίκαιο**. Έχοντας δε υπόψη ότι οι μαθήτριες και οι μαθητές διδάσκονται, μέσα από το μάθημα της Ιστορίας, πολέμους και τελεσθέντα εγκλήματα στα πλαίσια αυτών, θα μπορούσαν να διδαχθούν συμπληρωματικά και στοιχεία του σύγχρονου διεθνούς νομικού πλαισίου αναφορικά με τις ένοπλες συρράξεις και με τα διεθνή εγκλήματα. Τα θέματα αυτά θα μπορούσαν να διδαχθούν με αφαιρετικό και εύληπτο τρόπο, και να ευαισθητοποιήσουν τα παιδιά για ζητήματα υψίστης σπουδαιότητας και κρισιμότητας. Για την πληρέστερη κατανόηση και για την προσέλκυση του ενδιαφέροντος των παιδιών επί των εν λόγω θεμάτων -ειδικότερα επί των βασικών κανόνων και των θεμελιωδών απαγορεύσεων που ισχύουν σε μια ένοπλη σύρραξη- θα μπορούσαν να διοργανωθούν διαδραστικές δραστηριότητες, προσομοιώσεις και παιχνίδια.

Επιπρόσθετα, προτείνεται η διδασκαλία της έννοιας της **ειρηνικής επίλυσης των διαφορών**, μεθόδων ειρηνικής διευθέτησης των διαφορών, καθώς και η σπουδαιότητά της. Για τη συγκεκριμένη δε θεματική ενδείκνυται και η διοργάνωση διαδραστικών δραστηριοτήτων, παιχνιδιών ρόλων και άλλων συναφών δράσεων, ώστε να γίνεται πιο εύκολα κατανοητή στα παιδιά, να μπορούν να εμβαθύνουν σε πεδία της, να μπορούν να αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο και πρωτοβουλίες, και να εξοικειώνονται με μία τόσο πρωταρχική αξία/σκοπό μέσα από πρακτική εξάσκηση.

Κρίσιμη θα ήταν και η εισαγωγή των μαθητριών και των μαθητών στην έννοια της **τεχνητής νοημοσύνης**, στο εύρος των δυνατοτήτων που αυτή δύναται να παρέχει από τη μια πλευρά, στους κινδύνους που εγκυμονεί από την άλλη πλευρά, και στην αναγκαιότητα στάθμισης, ρύθμισης και εν τέλει αρμονικής εξισορρόπησης τους.

2.3. Προτάσεις και Ιδέες για τη Διδασκαλία του Μαθήματος

Η πρόταση που κατατίθεται και θα μπορούσε να ονομαστεί «Διεθνές Δίκαιο για Παιδιά» θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως βάση και να εφαρμοστεί και στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ανάλογα με την ηλικία των μαθητριών και των μαθητών, θα μπορούσε να προσαρμόζεται κατάλληλα η επιστημονική γλώσσα που θα χρησιμοποιείται, η έκταση και το εύρος της παρουσίασης και της ανάλυσης των θεματικών που προτάθηκαν, το είδος, ο χαρακτήρας και οι απαιτήσεις των εργασιών/δραστηριοτήτων/δράσεων που θα διοργανώνονται, και τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία θα είχε, και ζητούμενο θα αποτελούσε, η διδασκαλία των θεμάτων/ζητημάτων/θεματικών ενοτήτων/κλάδων του Διεθνούς Δικαίου που εκτέθηκαν ανωτέρω να γίνεται:

- μέσω παράδοσης των θεματικών με αμεσότητα και «ζωντάνια»,
- μέσω παραδειγμάτων και αναφορών στην Ιστορία και στη σύγχρονη πραγματικότητα,
- με διαδραστικούς τρόπους, μέσα από τη διοργάνωση Εργαστηρίων, διαδραστικών και συμμετοχικών δραστηριοτήτων και δράσεων,
- με παιγνιώδη τρόπο: από την παράδοση θεματικών μέχρι και την οργάνωση και διεξαγωγή παιχνιδιών ανάλογα με το θέμα. Επί παραδείγματι, θα μπορούσαν να διοργανωθούν παιχνίδια ρόλων, παιχνίδια ερωταπαντήσεων γνώσεων, παιχνίδια τύπου "Monopoly", παιχνίδια τύπου "Escape Rooms" κ.α.

2.4. «Εγγραμματισμός», «Αλφαριθμητισμός» των Μαθητριών και των Μαθητών στο πεδίο του Διεθνούς Δικαίου

Θα μπορούσαμε εφαρμόζοντας τη συγκεκριμένη πρόταση να μιλούμε για έναν «εγγραμματισμό», έναν «αλφαριθμητισμό» των μαθητριών και των μαθητών στο πεδίο του Διεθνούς Δικαίου.

Η παρούσα πρωτοβουλία θα μπορούσε να διαχυθεί και στην Κοινωνία των Πολιτών, προκειμένου να αναδειχθεί ευρέως η κρισιμότητα του Διεθνούς Δικαίου, και η ιδιαίτερα σημαντική συμβολή που θα μπορούσε να έχει η διδασκαλία του στα παιδιά, τόσο για τα ίδια τα παιδιά όσο αλληλένδετα και για τη διαμόρφωση των σύγχρονων κοινωνιών.

2.5. Διδάσκοντες

Το Μάθημα «Διεθνές Δίκαιο για Παιδιά» θα μπορούσε να διδαχθεί από Μέλη ΔΕΠ, Μέλη ΕΔΙΠ και λοιπό Διδακτικό Προσωπικό Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, από Στελέχη Διεθνών και Περιφερειακών Οργανισμών, από Διεθνείς Δικαστές και άλλα Στελέχη Διεθνών και Περιφερειακών Δικαστηρίων, από Στελέχη Υπουργείων που διαχειρίστηκαν συναφή ζητήματα, από Εμπειρογνώμονες, από Διπλωμάτες, από Ακτιβιστές που αναπτύσσουν σχετική ανθρωπιστική δράση στο πεδίο κ.α.

2.6. Διάρκεια – Τρόπος Διδασκαλίας

Το Μάθημα «Διεθνές Δίκαιο για Παιδιά» προτείνεται να έχει διάρκεια ενός σχολικού τριμήνου και να διδάσκεται μία φορά την εβδομάδα.

Το μεγαλύτερο μέρος της διδασκαλίας προτείνεται να γίνεται διά ζώσης. Παράλληλα, θα μπορούσαν να διεξάγονται κάποια μαθήματα και κάποιες παρουσιάσεις και διαδικτυακά.

2.7. Πιλοτική Εφαρμογή της Πρότασης

Στη συνέχεια, κατατίθενται ορισμένες ιδέες για την υλοποίηση της κατατεθείσας πρότασης. Θα μπορούσε να προκριθεί κάποια από αυτές, ή περισσότερες εξ αυτών σωρευτικά και συνδυαστικά.

Η συγκεκριμένη πρόταση που αναπτύχθηκε και αναλύθηκε ανωτέρω θα μπορούσε, αρχικά, να εφαρμοστεί πιλοτικά σε ορισμένα σχολεία στην Ελλάδα.

Περαιτέρω ή εναλλακτικά, θα μπορούσε να εφαρμοστεί πιλοτικά, συνδυαστικά σε ένα σχολείο στην Ελλάδα και σε ένα σχολείο στην Κυπριακή Δημοκρατία. Μεταξύ των δύο σχολείων θα μπορούσε δε να αναπτυχθεί συνεργασία, αλληλεπίδραση, καθώς και το ξεκίνημα ενός «εκπαιδευτικού δεσμού» με πρωτοπόρες πρωτοβουλίες και συνέργειες. Σε ενδεχόμενη πιλοτική εφαρμογή της πρότασης, συνδυαστικά, σε ένα σχολείο στην Ελλάδα και σε ένα σχολείο στην Κυπριακή Δημοκρατία, η συνεργασία και οι συνέργειες μεταξύ τους θα μπορούσαν να διευκολυνθούν έτι περαιτέρω από μια συστηματική διαδικτυακή επικοινωνία και αλληλεπίδραση.

Επιπλέον, η εν λόγω πρόταση θα μπορούσε να εισαχθεί σε «Κέντρα Καινοτομίας» περιφερειακών διευθύνσεων εκπαίδευσης στην Ελλάδα, δεδομένου ότι, εν πολλοίς, εναρμονίζεται με τη στόχευση και τη φιλοσοφία τους.

Επιπρόσθετα, η κατατεθείσα πρόταση θα μπορούσε να ενταχθεί σε προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών.

2.8. «Ψηφιακό Μάθημα: Διεθνές Δίκαιο για Παιδιά»

Περαιτέρω, προτείνεται να δημιουργηθεί ένα «Ψηφιακό Αποθετήριο», το οποίο να συμπεριλαμβάνει όλα τα μαθήματα, τις διαλέξεις και τις παρουσιάσεις των διδασκόντων, (πλην των δράσεων των παιδιών). Με αυτό τον τρόπο δύναται να δημιουργηθεί ένα «Ψηφιακό Μάθημα: Διεθνές Δίκαιο για Παιδιά», το οποίο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ευρύτερα, με την προβολή και τη χρήση του από περισσότερα σχολεία.

Στην Ελλάδα, το εν λόγω μάθημα θα μπορούσε να ενταχθεί στο «Ψηφιακό Σχολείο».

Επιπρόσθετα, το προτεινόμενο μάθημα θα μπορούσε να ενταχθεί και στο «Ψηφιακό Φροντιστήριο», στο πεδίο «Εκπαίδευση».

2.9. Ένα εκπαιδευτικό σύγγραμμα/εγχειρίδιο «Διεθνές Δίκαιο για Παιδιά»

Στα πλαίσια της παρούσας πρότασης υποστηρίζεται ότι θα ήταν χρήσιμη και η συγγραφή ενός εκπαιδευτικού συγγράμματος/εγχειριδίου, με περιεχόμενο όπως

αυτό προτάθηκε και παρουσιάστηκε ανωτέρω. Το σύγγραμμα αυτό θα απευθύνεται σε μαθήτριες και μαθητές, λαμβάνοντας υπόψη την εκπαιδευτική βαθμίδα στην οποία φοιτούν.

Το προτεινόμενο εκπαιδευτικό βιβλίο θα μπορούσε να ενταχθεί και στο «Ψηφιακό Σχολείο».

3. Πρόταση για εισαγωγή του Διεθνούς Δικαίου ως Πανεπιστημιακού Μαθήματος Γενικής Παιδείας, και σε άλλα Πανεπιστημιακά Τμήματα, πέραν αυτών στα οποία ήδη προσφέρεται

Περαιτέρω, στα πλαίσια της παρούσας πρότασης, υποστηρίζεται ότι η εκπαίδευση αναφορικά με το Διεθνές Δίκαιο θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο και γόνιμο να παρέχεται και σε άλλα Πανεπιστημιακά Τμήματα, πέραν αυτών στα οποία ήδη προσφέρεται ήτοι Τμημάτων Νομικής, Διεθνών, Ευρωπαϊκών, Περιφερειακών/Περιοχικών Σπουδών, Πολιτικών Επιστημών κ.α. Η μελέτη του Διεθνούς Δικαίου, η εξοικείωση με τις έννοιες, τις αρχές, το πλαίσιο, τους μηχανισμούς και τη λειτουργία του, η ευαισθητοποίηση και η εις βάθος συνειδητοποίηση των αξιών, των προταγμάτων, των σκοπών και του διακυβεύματος του Διεθνούς Δικαίου, από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές δύνανται να συμβάλλουν παράλληλα με την επιστημονική τους κατάρτιση στην περαιτέρω καλλιέργεια αρετών του χαρακτήρα και της προσωπικότητάς τους. Θα μπορούσε, λοιπόν, να αποτελεί ένα πανεπιστημιακό μάθημα γενικής παιδείας, το οποίο να προσφέρεται και σε άλλα Πανεπιστημιακά Τμήματα πέρα από τα Τμήματα τα οποία σχετίζονται με αυτό. Άλλωστε, η αναγκαιότητα παροχής ανθρωπιστικής παιδείας σε όλες τις φοιτήτριες και όλους τους φοιτητές, ανεξαρτήτως από τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος στο οποίο σπουδάζουν, και τα οφέλη που αυτή δύναται να προσφέρει είναι αδιαμφισβήτητα.

4. Αντί Επιλόγου

Συνειδητοποιώντας την αξία, τη σπουδαιότητα και την ευρύτητα του Διεθνούς Δικαίου, και έχοντας το βλέμμα στραμμένο στις σύγχρονες -διαρκώς αυξανόμενες- προκλήσεις, το ερώτημα που προκύπτει αβίαστα είναι πώς θα μπορέσουμε να ενατενίζουμε το μέλλον με δυναμισμό και αισιοδοξία, εν σχέσει με τις προκλήσεις και τις δοκιμασίες με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη σήμερα η Ανθρωπότητα, εάν δεν καταστήσουμε κοινωνούς τους τα μέλη της νέας γενιάς.